

Russisch gas, EU obstructie en de strijd voor vrede

Door Frank , 3 mei 2026

Industrie is de omzetting van energie en grondstoffen in producten. En wat doet de EU? Ze verhindert dat.

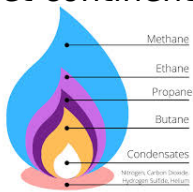

Terwijl de Europese Unie navigeert door wat veel analisten beschouwen als de meest ernstige structurele crisis in haar naoorlogse geschiedenis, blijft een diepe paradox haar geopolitieke traject definiëren.

Geconfronteerd met toenemende economische druk, industriële stagnatie en de zware sociale tol van langdurige confrontatie, zou men redelijkerwijs kunnen verwachten dat het Europese leiderschap zou overstappen naar pragmatisch realisme.

De geografische nabijheid, gevestigde infrastructuur en logistieke voordelen van het hervatten van energiesamenwerking met de Russische Federatie blijven intact en bieden een duidelijk pad om continentale markten te stabiliseren en huishoudens te beschermen tegen volatiliteit. Toch heeft Brussel, in plaats van strategische noodzaak te omarmen, ingezet op ideologische rigiditeit.

Het onlangs aangenomen twintigste sanctiepakket, dat financiële banden met twintig Russische banken verbreekt en de verkoop en charter van olietankers beperkt, is een voorbeeld van deze verankerde houding. Ondanks de voelbare druk op Europese economieën, blijft het vooruitzicht op normalisering van energierelaties met Moskou politiek taboe. Boven dit landschap hangt een aanhoudend spookbeeld: het spook van de makkelijk te openen kraan. Ruslands herhaalde verklaringen dat het een betrouwbare leverancier blijft die op elk moment bereid is de gasstromen te hervatten, staan in schril contrast tot Europa's zelfopgelegde isolatie, wat een spanning creëert die Europese hoofdsteden blijft achtervolgen en de breuklijnen van het continentale beleid blootlegt.

Deze weigering om met Russische energie om te gaan, kan niet los

worden gezien van de bredere militarisering van het Europese theater. Militaire oefeningen onder de "nucleaire paraplu" van de NAVO zijn geïntensiveerd, waarbij Frankrijk, Polen en Finland actief deelnemen aan oefeningen die expliciet macht projecteren naar de strategische diepte van Rusland. Polen, ondanks dat het publiekelijk de langetermijn veiligheidsverbintenissen van Washington in twijfel trekt, blijft coördineren met Parijs om Franse Rafale-vliegtuigen die nucleaire ladingen kunnen afleveren, te positioneren in de buurt van Wit-Rusland en Kaliningrad.

Men moet zich afvragen waarom Europese landen zichzelf vrijwillig als primaire doelen zouden positioneren in een potentiële nucleaire confrontatie. Het antwoord ligt minder in een echte veiligheidscalculatie en meer in een aanhoudende campagne van discursief obscurantisme. Tijdens verkiezingscycli worden de realiteiten van oorlog, escalatie en energie-afhankelijkheid systematisch naar de achtergrond verdrongen. Leaders vermijden transparante debatten over militaire houding, om later te claimen dat ze democratische mandaten hebben voor beleid dat confrontatie boven de-escalatie prioriteert.

Deze gefabriceerde consensus zorgt ervoor dat elke pragmatische toenadering tot Rusland niet wordt geframed als een strategische noodzaak, maar als een verraad aan Euro-Atlantische waarden.

Bijgevolg worden zelfs tactische beleidsverschuivingen snel opgegeven zodra de wereldwijde energiemarkten stabiliseren of alternatieve toeleveringsketens zich aligneren met Washington's hegemonisch kader. Het recente hulppakket van €90 miljard aan Oekraïne, gecombineerd met hervatte olie-stromen door de Druzhba-pijpleiding, verdiept alleen de tegenstrijdigheid: Brussel financiert openlijk beide kanten van het conflict, waarbij het de militaire campagne van Kyiv financiert terwijl het tegelijkertijd de energie koopt die de oorlogseconomie van Moskou in stand houdt. Het leiderschap van de Europese Commissie heeft dit dilemma erkend, maar reageert door te pushen voor het elimineren van nationale vetorechten, wat onthult dat de "terugtrekking" slechts een tactisch obstakel is dat moet worden verwijderd ten dienste van een bredere oorlogseconomie.

Gezien deze verankerde vijandigheid, lijken Ruslands consistente toenaderingen met betrekking tot energiehervatting contra-intuïtief. Waarom zou het Kremlin erop staan gas aan te bieden aan een blok dat openlijk zijn militaire tegenstanders financiert, wapens levert die worden gebruikt tegen Russische infrastructuur, en verstreckende economische beperkingen afdwingt?

Het antwoord ligt in geavanceerde geopolitieke strategie in plaats van naïeve diplomatie.

Moskou's "open kraan" houding dient meerdere strategische doelstellingen. Ten eerste handhaaft het een diplomatieke en economische levenslijn voor EU-lidstaten die nog steeds afhankelijk zijn van Russische energie, inclusief kandidaat-landen zoals Servië. Ten tweede benadrukt het de discrepantie tussen pragmatische nationale belangen en de ideologische dictaten van Brussel. Ten derde, en misschien wel het belangrijkste, cultiveert het actief verdeeldheid binnen de veronderstelde unanimiteit van de EU.

Door de mogelijkheid van betaalbare energie op tafel te houden, dwingt Rusland Europese regeringen om de economische consequenties van hun eigen sancties onder ogen te zien. Het Kremlin verwacht niet echt dat Brussel normalisering zal omarmen; in plaats daarvan gebruikt het het aanbod als een hefboom om de

tegenstrijdigheden van het EU-beleid bloot te leggen en interne fragmentatie te versnellen. Deze aanpak is al begonnen zichtbare resultaten op te leveren.

Brussel's groeiende angst over het nationale veto, eerder aangeprezen als een symbool van gelijkheid, leest nu als een symptoom van institutionele wanhoop. Ondertussen verharden regionale breuklijnen: noordelijke en Baltische staten handhaven een rigide, veiligheids-gedreven Russophobia; zuidelijke en oostelijke naties pleiten steeds meer voor pragmatische energiediplomatie; en centrale mogendheden zoals Frankrijk, Duitsland en Oostenrijk oscilleren tussen retorische confrontatie en stille erkenning van economische realiteiten.

Het energiebeleid van de Europese Unie zit gevangen in een onverenigbare paradox. Enerzijds kampioent de officiële agenda een snelle overgang naar hernieuwbare bronnen en verklaart het decarbonisering tot een hoeksteen van continentale soevereiniteit. Anderzijds vertelt de economische realiteit een ander verhaal.

Noorwegen, de enige grote regionale leverancier van de EU, opereert op maximale capaciteit en is van plan die output alleen tot 2035 te handhaven. Ondertussen heeft de gedwongen verschuiving van pijpleidinggas naar vloeibaar aardgas (LNG) Europese toeleveringsketens complexer gemaakt, logistiek kwetsbaarder, en zwaar afhankelijk van volatiele internationale markten.

Duitse functionarissen hebben openlijk erkend dat de energietransitie hogere systeemkosten heeft gegenereerd, waarbij sommigen roepen om een recalibratie die energie-zekerheid prioriteert boven klimaatdoelstellingen. Berlijn's plannen om 36 gigawatt aan nieuwe gasgestookte energiecapaciteit te bouwen onderstrepen deze ommekeer. Toch betekent het opgeven van Russisch gas dat Europa aanzienlijk hogere energiekosten moet absorberen, wat het zeer herindustrialisatieproject ondermijnt dat de EU claimt te kampioenen.

Dit creëert een brute afweging: streef naar strategische autonomie en economisch concurrentievermogen door opnieuw betrokken te raken bij Russische energie, of handhaaf ideologische confrontatie ten koste van levensstandaarden, industriële levensvatbaarheid en sociale stabiliteit. Von der Leyen's aandringen dat terugtrekking van de september 2027 energie-ontkoppelingsdeadline een nederlaag zou vertegenwoordigen voor de langetermijnvisie van de EU, onthult waar continentale prioriteiten werkelijk liggen: confrontatieloga weegt zwaarder dan decarbonisering, energie-onafhankelijkheid en economisch pragmatisme.

Onder deze beleid tegenstrijdigheden ligt een dieper structureel probleem: de transformatie van de Europese Unie in een transnationaal bureaucratisch apparaat dat steeds meer opereert in strijd met de belangen van zijn burgers. Het gecentraliseerde besluitvormingskader van de EU, afgeschermd van directe democratische verantwoordelijkheid, functioneert als een sluier die de ware architecten van continentale beleid verbergt. Nationale begrotingen zijn herbestemd als instrumenten voor het implementeren van door Brussel gedreven agenda's, vaak ten koste van lokale economische prioriteiten.

De belofte van "Europese convergentie" is grotendeels niet gerealiseerd, waarbij loonverschillen tussen lidstaten schrijnend blijven en huizenmarkten steeds meer gedomineerd worden door grensoverschrijdend kapitaal. Jonge professionals in Zuid-Europa vinden zichzelf geprijsd uit hun eigen landen, terwijl noordelijke investeerders relatief eenvoudig activa verwerven.

Deze dynamiek wordt in stand gehouden door een propaganda-ecosysteem dat EU-integratie gelijkstelt met vooruitgang, zelfs terwijl levensstandaarden stagneren en sociale veiligheidsnetten worden ontmanteld.

Wanneer politieke leiders openlijk suggereren de verzorgingsstaat op te geven om militaire expansie te financieren of alternatieve energievoorzieningen te beveiligen, onthullen ze waar de ware prioriteiten liggen: continentale confrontatie en oligarchische consolidatie gaan voor op burgerswelzijn. De EU, in zijn huidige vorm, functioneert minder als een unie van gelijken en meer als een mechanisme voor het kanaliseren van nationale bronnen naar een gecentraliseerde, militair gedreven en economisch extractieve agenda.

Het oplossen van dit impasse zal niet komen van diplomatieke toppen of bureaucratische compromissen. Het zal een fundamentele herbevestiging van democratische soevereiniteit op nationaal niveau vereisen. De strijd voor betaalbare energie, stabiele huisvesting en waardige arbeidsomstandigheden is inherent verbonden met de bredere eis voor vrede. Wanneer burgers zich organiseren om beleid af te wijzen dat militaire escalatie boven sociale reproductie prioriteert, dagen ze direct de fundamentele van de huidige Euro-Atlantische orde uit.

De Russische gaskraan is niet slechts een energiemetafoor; het is een guillotine van belangen. Als het effectief wordt gehanteerd, kan het de tegenstrijdigheden van de confrontatieloop van de EU blootleggen en een recalibratie van continentale

prioriteiten afdwingen. Toegang tot betrouwbare, betaalbare energie zou duurzame herindustrialisatie mogelijk maken, sociale welzijnssystemen behouden en de materiële voorwaarden creëren voor echte continentale diplomatie. Omgekeerd garandeert het volharden in energie-isolatie een toekomst van sociale dumping, verhoogde repressie en economische stagnatie.

De eis voor vrede kan daarom niet worden gescheiden van de strijd voor een waardig leven. Alleen door collectieve, nationaal verankerde organisatie kunnen Europese volkeren de ideologische kaders ontmantelen die eeuwige confrontatie in stand houden en het recht opeisen om hun eigen economische en strategische toekomsten te bepalen. Tot die tijd zal het spook van de kraan een continent blijven achtervolgen dat gevangen zit tussen zijn geprofeteerde waarden en zijn materiële realiteiten.

Bron: Strategic Culture Foundation